

Sygn. akt: III U 1423/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Suchcicka
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 października 2014 r. w O.

sprawy z odwołania P. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 06.08.2013r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje P. K. prawo do renty socjalnej na okres od 5 czerwca 2013 roku do 31 maja 2016 roku,
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
- wniosek o wypłatę odsetek zawarty w piśmie procesowym z dnia 28.09.2014r. przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P. celem rozpoznania.

Sygn. akt III U 1423/13

UZASADNIENIE

P. K. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 06.08.2013r., nr (...), odmawiającej mu prawa do renty socjalnej i wniósł o przyznanie tego świadczenia. W uzasadnieniu wskazał, że ZUS wziął pod uwagę tylko te dokumenty medyczne, które były pomocne w wydaniu odmownej decyzji. W piśmie procesowym z dnia 28.09.2014r. (k. 108 a.s.) odwołujący się wniósł o zasądzenie odsetek w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego od niewypłaconych w terminie należnych mu świadczeń.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podnosząc, że zarówno Lekarz Orzecznik ZUS w orzeczeniu z dnia 25.06.2013r., jak i Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 25.07.2013r. stwierdziła, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy, dlatego nie spełnia warunków do przyznania mu prawa do renty socjalnej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie P. K. jest zasadne.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27.06.2003r. o rencie socjalnej (Dz.U.2013.982 j.t.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: przed ukończeniem 18 roku życia; w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej. Według art. 4 ust. 1 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje: renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała (pkt 1), renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (pkt 2). Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej Zakładem. (art. 4 ust. 3 w/w ustawy).

Stosownie do art. 5 tej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik ZUS, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.).

Definicja osoby niezdolnej do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który stwierdza, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym **całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.**

P. K. wniosek o rentę socjalną złożył w dniu 05.06.2013r. (k. 1 a.r. nr (...)).

W aktach rentowych nr 02827272 dotyczących dokumentacji orzeczniczo – lekarskiej znajduje się Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 04.06.2012r., z którego wynika, że P. K. zaliczany jest do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, niepełnosprawność powstała przed 16 rokiem życia. (k. 11 dok. lek.)

Z akt rentowych wynika też, że P. K. jest pod opieką poradni neurologicznej od 7 roku życia. (k. 1 dok. lek.)

Z orzeczenia nr 7.2012 wydanego w dniu 22.02.2012r. przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w O. wynika, że wobec odwołującego się istniała potrzeba kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. (k. 3 dok. lek.)

Skuteczność odwołania P. K. była uzależniona od ustalenia, czy jest on całkowicie niezdolny do pracy, oraz czy naruszenie sprawności organizmu, skutkujące tą niezdolnością powstało w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej.

W celu ustalenia powyższego Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychologii, psychiatrii i neurologii.

Odwołujący się został zbadany przez biegłych sądowych z zakresu: psychiatrii A. K., psychologii L. K. i neurologii W. T. w dniu 09.11.2013r.

W wyniku badania rozpoznano: upośledzenie umysłowe oscylujące w standardowych granicach lekkiego upośledzenia w zakresie inteligencji słowno-pojęciowej i na pograniczu lekkiego i umiarkowanego upośledzenia w zakresie inteligencji wykonawczej, organiczne zaburzenia osobowości i zachowania. Zdaniem lekarzy, schorzenia te powodują całkowitą niezdolność do pracy, a niezdolność ta ma związek z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed

16 r.ż. **Całkowitą niezdolność do pracy orzeczono od dnia złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do renty socjalnej ,t.j. od 05.06.2013 r. na okres 3-ech lat, tj. do końca maja 2016r.** (k. 32 a.s.)

Do powyższej opinii zastrzeżenia wniósł organ rentowy. Przedstawił stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich przy II Oddziale ZUS w W., który w piśmie z dnia 23.04.2014r. wskazał, że ocena stanu przedmiotowego - głównie w zakresie kontaktu z badanym oraz codziennego funkcjonowania i samodzielności dokonana w czasie badania KL oraz w czasie badania biegłych jest istotnie różna, przy braku danych, aby w tym czasie doszło do zdarzeń medycznych, które mogłyby pogorszyć stan. Opis stanu ubezpieczonego podczas badania jest skąpy, zawiera głównie przytaczane wyniki testów psychologicznych (nieharmonijny rozwój funkcji intelektualnych, ilościowo - stopień upośledzenia lekki, praktyczne funkcjonowanie w sytuacjach społecznych- gorsze) - badanie psychologiczne w procesie orzecznictwa ma charakter pomocniczy, ocena psychologa nie może być traktowana jako wiążąca, orzeczenie w kwestii istnienia niezdolności do pracy musi być oparte o opinię lekarza - w tym przypadku psychiatry. Wg danych z wywiadu zebranego w trakcie badania biegłych wynika, że ubezpieczony może wykonywać różne czynności - pod nadzorem - co nie uzasadnia to orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Badaniem neurologicznym - nie stwierdzono cech klinicznie uchwytnych uszkodzenia (...). Wniósł o powołanie innych biegłych: neurologa, psychologa, psychiatry. (k. 51 a.s.)

Mając powyższe na względzie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych z zakresu: psychiatrii, psychologii i neurologii.

Biegli sądowi z zakresu psychiatrii J. W., psychologii H. P. i neurologii A. G. w opinii wydanej po przeprowadzeniu badania lekarskiego w dniu 17.05.2014r. wskazali, że niezdolność ma związek z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed 16 rokiem życia. Całkowitą niezdolność do pracy orzeczono od dnia złożenia wniosku o ustalenie uprawnień do renty socjalnej, tj. od 05.06.2013 r., na okres 3-ch lat, tj. do końca maja 2016r.

Biegli rozpoznali: upośledzenie umysłowe na pograniczu stopnia lekkiego i umiarkowanego oraz organiczne zaburzenia osobowości i zachowania oraz napady utraty przytomności, które powodują całkowitą niezdolność do pracy. W uzasadnieniu biegli wskazali, że rodzaj i głębokość dysfunkcji zdrowotnych czyni odwołującego niezdolnym do pracy, a tym samym podzielają stanowisko zespołu biegłych, który wydał swoją opinię z datą 30.11.2013r.

Do powyższej opinii zastrzeżenia ponownie wniósł ZUS. Przedstawił stanowisko Przewodniczącego Komisji Lekarskich przy II Oddziale ZUS w W., który w piśmie z dnia 18.09.2014r. podał, że umiarkowane upośledzenie umysłowe nie powoduje niezdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy - ubezpieczony jest uczniem szkoły zawodowej w dostosowanym ośrodku. Ten fakt oraz dane z wywiadu o codziennym funkcjonowaniu świadczą o możliwościach wykonywania szeregu działań pod nadzorem - co przeczy zasadności orzeczenia niezdolności do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ubezpieczony realizuje program edukacyjny dostosowany do swoich możliwości. ZUS wniósł o powołanie innych biegłych. (k. 107 a.s.)

W ocenie Sądu Okręgowego wnioski zawarte w dwóch opiniach biegłych sądowych należy podzielić w całości. Opinie zostały bowiem wydane po przeprowadzeniu szczegółowych badań przedmiotowych odwołującego się w dniach: 09.11.2013r. i 17.05.2014r. i wnikliwej analizie całości dokumentacji medycznej – w tym złożonej do akta sądowych (k. 65 a.s.). Obie opinie są wyczerpujący i specjalistyczny sposób uzasadnione. Z obu opinii wynika, że odwołujący się nie ma zdolności do jakiegokolwiek zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Odwołujący się bowiem, pomimo uczęszczania do szkoły zawodowej (przyjęty był na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno – pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego) nie ma możliwości wykonywania żadnej profesji, gdyż – jak wskazali biegli w drugiej opinii – kontakt jest z nim utrudniony, jest on niepełnosprawny umysłowo oraz cierpi na organiczne zaburzenia osobowości i zachowania oraz napady utraty przytomności.

Organ rentowy wskazywał, że istnieje szereg prac, które odwołujący się może wykonywać pod nadzorem, ponadto kształci się - zatem nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Stanowisko to nie jest zasadne. Wskazać bowiem trzeba, że przesłanka niezdolności do jakiegokolwiek pracy odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie

stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.12.2000r., II UKN 134/00, OSNP 2002/15/369). Sąd Okręgowy w Ostrołęce podziela to stanowisko.

W ocenie Sądu zastrzeżenia do opinii zgłaszane przez ZUS nie podważają wniosków dwóch opinii. Odmierna ocena stanu zdrowia odwołującego nie zawiera bowiem żadnych argumentów podważających miarodajność dotychczas sporządzonych opinii. Organ rentowy wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych, wniosek ten został oddalony na podstawie art. 217 § 3 k.p.c., bowiem Sąd uznał, że sporne okoliczności zostały już wyjaśnione (postanowienie z dnia 31.10.2014r., adnotacja 00:01:15, k. 116 a.s.). Zgodnie bowiem z ugruntowanym stanowiskiem judykatury Sąd nie musi na wniosek strony dopuszczać dowodu z dodatkowej opinii biegłych, jeśli uzna, że ekspertyzy, którymi dysponuje, są wystarczające do wyjaśnienia stanu zdrowia (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.01.2012r. I UK 195/11). Wskazać też należy, że zarówno doktryna jak i orzecznictwo stoją na stanowisku, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii (wyrok SN z 4.08.1999 r, I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000, nr 15, poz. 479).

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż sporządzone w toku niniejszego postępowania opinie biegłych są miarodajne dla oceny zdolności do pracy odwołującego się i mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia. Wszyscy powołani w sprawie biegli sądowi wskazywali, że całkowita niezdolność do pracy odwołującego się jest okresowa na 3 lata, tj. od 05.06.2013r. do 31.05.2016r.

P. K. spełnia zatem wymogi niezbędne do przyznania prawa do renty socjalnej, wobec czego na podstawie art. 477¹⁴ §2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się prawo do renty socjalnej na okres od 05.06.2013r. do 31.05.2016r.

Stosownie do treści art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej się prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego co do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220).

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującemu się prawa do renty już na etapie postępowania przed ZUS.

Ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie całkowitej niezdolności do pracy odwołującego i okresu jej trwania. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie całkowitej niezdolności do pracy badanego w toku postępowania przed tym organem. Dopiero postępowanie sądowe, złożenie dokumentacji medycznej, pozwoliło na ustalenie, czy odwołujący się jest całkowicie niezdolny do pracy i na jaki okres.

Wniosek o wypłatę odsetek odwołującego się został przekazany Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P. w celu rozpoznania. Orzeczenie to wydano na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.